

Fremsat den 4. oktober 2023 af Børne- og undervisningsministeren (Mattias Tesfaye)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Sænkelse af klasseloftet i børnehaveklassen og på 1.-2. klassetrin)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, § 1 i lov nr. 209 af 5. marts 2019, § 1 i lov nr. 882 af 21. juni 2022, § 1 i lov nr. 606 af 31. maj 2023, § 1 i lov nr. 729 af 13. juni 2023 og § 23 i lov nr. 753 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 17 indsættes før stk. 1 som nyt stykke:
»Elevtallet i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin må ikke ved skoleårets begyndelse overstige 26. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal på de i 1. pkt. nævnte klassetrin, dog ikke over 28.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

2. I § 17. stk. 1, 1. og 2. pkt., der bliver stk. 2, ændres »i grundskolens klasser« til: »på 3.-9. klassetrin«.

3. I § 25, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 17, stk. 1«: »og 2«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2024.

Stk. 2. § 1, nr. 1, finder ikke anvendelse for årgange, der er påbegyndt børnehaveklassen før skoleåret 2024/25. For disse årgange finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Dette lovforslag udmønter en aftale, som den daværende regering (Socialdemokratiet) indgik den 28. september 2022 med Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance om at sænke klasseloftet i folkeskolen til 26 elever i 0.-2. klasse fra skoleåret 2023/24.

I henhold til aftalen er partierne enige om, at det er afgørende, at alle børn får en god skolestart, der understøtter børnenes faglige, trivselsmæssige og sociale udvikling.

Aftalepartierne er derfor enige om at sænke klasseloftet i folkeskolen til 26 elever i 0.-2. klasse, dog med mulighed for op til 28 elever i særlige tilfælde, for nye årgange fra skoleåret 2023/24.

I henhold til aftalen vil klasseloftet i grundskolen i øvrigt fortsat være 28 elever, dog med mulighed for op til 30 elever i særlige tilfælde.

Som følge af folketingsvalget har det ikke været muligt at fremsætte lovforslaget, som skal udmønte den politiske aftale, så de nye regler kan træde i kraft fra skoleåret 2023/24 som oprindeligt aftalt.

Det foreslås derfor, at ændringen træder i kraft den 1. august 2024 og får virkning for nye årgange fra skoleåret 2024/25.

2. Sænkelse af klasseloftet

2.1. Gældende ret

Det fremgår af folkeskolelovens § 17, stk. 1, at elevtallet i grundskolens klasser normalt ikke må overstige 28 ved skoleårets begyndelse. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

Modifikationen i § 17, stk. 1, 2. pkt., hvorefter kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan tillade et højere elevtal, dog ikke over 30, blev indsat ved lov nr. 826 af 21. december 1988 om ændring af lov om folkeskolen (Klassestørrelser, skolenedlæggelser og samlæsning m.v.) som folkeskolelovens daværende § 15, stk. 1.

Af de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse fremgår følgende om forståelsen af bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1988-89, tillæg A, spalte 2885:

”På 1-sporede skoler vil blot 29 elever i en enkelt årgang betyde, at der skal dannes 2 klasser. Konsekvensen af 2 relativt små klasser vil ofte være, at elevtimetallet bliver forholdsvis lavt.

Endvidere forekommer det meget uheldigt, at en enkelt eller

nogle få tilflyttere til et skoledistrikt kan betyde, at eksisterende klasser skal deles.

Af hensyn til eleverne anses det for vigtigere, at undervisningstiden kan fastholdes på et højt niveau, frem for at der dannes for små klasser med et mindre timetal til følge.

Formålet med den ændrede formulering af § 15, stk. 1, har alene været at tilvejebringe en vis fleksibilitet, så kommunerne i særlige tilfælde kan danne klasser med lidt over 28. Der er derfor foreslået et maksimum på 30.”

De ovenfor citerede forarbejder viser således, at særlige tilfælde f.eks. omfatter nyttilflyttede elever i løbet af skoleåret.

2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med aftale af 28. september 2022 blev det besluttet at sænke klasseloftet i folkeskolen til 26 elever i 0.-2. klasse.

Det er vigtigt, at de yngste elever får en god skolestart, som understøtter børnenes faglige, trivselsmæssige og sociale udvikling.

Det foreslås på denne baggrund at indsætte en ny § 17, stk. 1, i folkeskoleloven, hvorefter elevtallet i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin ikke ved skoleårets begyndelse må overstige 26. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal på de nævnte klassetrin, dog ikke over 28.

Klasseloftet på grundskolens øvrige klassetrin vil forblive uændret, således at det fortsat vil være 28 elever, dog med mulighed for op til 30 elever i særlige tilfælde.

Den foreslåede model for børnehaveklassen til og med 2. klassetrin betyder, at udgangspunktet her er 26 elever i klassen, men i lighed med den gældende retstilstand vil der i særlige tilfælde kunne tillades et højere elevtal, dog ikke over 28.

Det er ikke hensigten med dette lovforslag at ændre forståelsen af begrebet ”særlige tilfælde”, som det i dag benyttes i den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 17, stk. 1. Særlige tilfælde vil således også fremover skulle forstås sådan, at det f.eks. omfatter nyttilflyttede elever i løbet af skoleåret, hvor der konkret kan være behov for en vis fleksibilitet, så kommunerne i særlige tilfælde kan danne klasser med lidt over 26. Bestemmelsen skal således sikre, at elev nr. 27 ikke automatisk udløser to meget små klasser, som konkret f.eks. kan medføre en u hensigtsmæssig anvendelse af ressourcer lokalt. Der er derfor foreslået et maksimum på 28. Hensynet bag bestemmelsen er de samme som bag den gældende bestemmelse i § 17, stk. 1, 2. pkt.

For nærmere om sænkelse af klasseloftet i børnehaveklassen

og på 1.-2. klassetrin henvises til lovforslagets § 1, nr. 1-3, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes at medføre varige kommunale merudgifter til lærer- og pædagoglønninger.

De kommunale merudgifter til lærer- og pædagoglønninger skønnes at udgøre 18,2 mio. kr. i 2024, 63,0 mio. kr. i 2025, 107,8 mio. kr. i 2026 og 132,5 mio. kr. fra 2027 og frem. De økonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med kommunerne.

I forhold til implementeringskonsekvenser for det offentlige vurderes der at være kommunale anlægsudgifter i implementeringsårene til oprettelse af nye klasselokaler mv. Der er afsat en reserve på 52 mio. kr. årligt i perioden 2023-2025.

Lovforslaget vurderes at følge principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 2. maj 2023 til den 6. juni 2023 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Ankestyrelsen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) – Lederforening, Børnenes Bureau, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), CEPOS, Cevea, Danmarks Lærerforening, Danmarks Pri-

vate Skoler – grundskoler & gymnasier, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Magisterforening, Dansk Metal, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Psykolog Forening, Dansk Skoleforening for Sydslesvig, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske HF & VUC, Danske HF og VUC – Bestyrelserne, Danske Landbrugsskoler, Danske Musik- og Kulturskoler, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Danske SOSU-skoler, Danske SOSU-skoler –Bestyrelserne, Danske Underviserorganisationers Samråd, DEA, Den uvildige konsulentordning på handicapområdet (DUKH), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Erhvervsskolelederne, EVA – Danmarks Evalueringsinstitut, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Folkeligt Oplysnings Forbund, Fora, Fag og Arbejde, Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen Frie Fagskoler, Foreningen til gavn for børn og unge (fo-bu), Foreningsfællesskabet, Ligeværd, Forhandlingsfællesskabet, Frie Skolers Lærerforening, Friskolerne, Gymnasierne Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, HK/Kommunal, HK/Stat, HvorErDerEnVoksen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kraka, LandboUngdom, Landdistrikternes Fællesråd, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforeningen af 10. Klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen for førtidspensionister, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen Danske Daginstitutioner (LDD), Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Lederne, Ledersamrådet, Lilleskolerne, LOF, Lærernes Centralorganisation, Modstrøm – Foreningen for FGU-elever og unge omkring FGU, Nationalt Center for kompetenceudvikling, Netværket for kostafdelinger, OpenDenmark, Ordblindeforeningen, Plejefamiliernes Landsforening, Private Gymnasier og Studenterkurser, Red Barnet, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Sammenslutningen af Steinerskoler i Danmark, Sammenslutningen af Unge Med Handicap, Selvejende og private institutioners forening (Spifo), Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, Uddannelsesforbundet, Uddannelseslederne, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen og Ungdomsudannelsernes Vejlederforening.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
--	--	---

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget skønnes at medføre kommunale merudgifter på ca. 132,5 mio. kr. årligt efter fuld indfasning.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der er afsat en reserve på 52 mio. kr. årligt i perioden 2023-2025 til kommunale anlægsudgifter til oprettelse af nye klasselokaler mv.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja Nej X	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 17, stk. 1, i folkeskoleloven, at elevtallet i grundskolens klasser normalt ikke må overstige 28 ved skoleårets begyndelse. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås at indsætte en ny § 17, stk. 1, hvorefter elevtallet i henhold til 1. pkt. i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin ikke ved skoleårets begyndelse må overstige 26. I henhold til den foreslåede bestemmelses 2. pkt. kan kommunalbestyrelsen dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal på de i 1. pkt. nævnte klassetrin, dog ikke over 28. Den gældende bestemmelse i § 17, stk. 1-2, bliver herefter § 17, stk. 2-3.

Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, 1. pkt., vil med-

føre, at elevtallet i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin ikke ved skoleårets begyndelse må overstige 26. Dette vil således være udgangspunktet, når der dannes klasser lokalt.

Den foreslåede bestemmelse i § 17, stk. 1, 2. pkt., vil medføre, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan tillade et højere elevtal på de i 1. pkt., nævnte klassetrin, dog ikke over 28.

Det er hensigten, at bestemmelsen skal fortolkes i overensstemmelse med den gældende retstilstand i forhold til den gældende bestemmelse i § 17, stk. 1, 2. pkt., hvorefter ”særlige tilfælde” også fremover vil skulle forstås således, at det f.eks. omfatter nytillflyttede elever i løbet af skoleåret, hvor der konkret kan være behov for en vis fleksibilitet, så kommunerne i særlige tilfælde kan danne klasser med lidt over 26. Der er derfor foreslået et maksimum på 28. Hensynet bag er, som tilfældet er for den gældende bestemmelse i § 17, stk. 1, 2. pkt., at der tilvejebringe en vis fleksibilitet, så kommunerne i særlige tilfælde kan danne klasser med lidt over 26 fremfor at være nødsaget til, allerede ved blot 27 elever i en enkelt årgang, at danne 2 meget små klasser. Det forekommer således uheldigt, hvis en enkelt eller nogle få tilflyttere til et skoledistrikt kan betyde, at eksisterende klasser skal deles midt i et forløb.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 17, stk. 1, må elevtallet i grundskolens klasser normalt ikke ved skoleårets begyndelse overstige 28. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

Det foreslås, at to steder i § 17, stk. 1, der bliver stk. 2, ændres ”grundskolens klasser” til: ”på 3.-9. klassetrin”.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 1, nr. 1, hvor der foreslås indsat et nyt stykke i folkeskolelovens § 17, stk. 1, hvorefter elevtallet i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin ikke ved skoleårets begyndelse må overstige 26. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal på de i 1. pkt. nævnte klassetrin, dog ikke over 28. Henvisningen i § 17, stk. 1, som bliver stk. 2, til ”grundskolens klasser” må som en konsekvens heraf ændres til: ”på 3.-9. klassetrin”, da elevtallet i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin med den foreslåede ændring omfattes af det nye stk. 1. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 25, stk. 1, 1. pkt., deles skolen i klasser efter antallet af elever, jf. § 17, stk. 1.

Det foreslås, at i § 25, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter ”§ 17, stk. 1”: ”og 2”.

Med den foreslåede ændring af bestemmelsen er der tale om en konsekvensændring som følge af § 1, nr. 1, hvor der foreslås indsat et nyt stykke i folkeskolelovens § 17, stk. 1, hvorfor henvisningen til § 17 må ændres til en henvisning til § 17, stk. 1 og 2. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i stk. 1, at loven skal træde i kraft den 1. august 2024.

Det foreslås i stk. 2, at § 1, nr. 1, ikke finder anvendelse for nye årgange, der er påbegyndt i børnehaveklassen før skoleåret 2024/25. For disse årgange finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse vil således alene finde anvendelse for nye årgange, der er påbegyndt i børnehaveklassen fra og med skoleåret 2024/25.

Det vil betyde, at loven ikke får virkning for allerede etablerede klasser på 1.-2. klassetrin.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland, da den gældende folkeskolelov, jf. dennes § 61, ikke gælder for Færøerne og Grønland og heller ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland ved kgl. anordning.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget
§ 1

§ 17. Elevtallet i grundskolens klasser må normalt ikke ved skoleårets begyndelse overstige 28. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

Stk. 2. ---

§ 25. Skolen deles i klasser efter antallet af elever, jf. § 17, stk. 1. På små skoler og små afdelinger af skoler, jf. § 55, stk. 1, 2. pkt., kan en klasse omfatte flere klassetrin op til 7. klassetrin.

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022, som ændret ved § 13 i lov nr. 1746 af 27. december 2016, § 1 i lov nr. 209 af 5. marts 2019, § 1 i lov nr. 882 af 21. juni 2022, § 1 i lov nr. 606 af 31. maj 2023, § 1 i lov nr. 729 af 13. juni 2023 og § 23 i lov nr. 753 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. I § 17 indsættes før stk. 1 som nyt stykke:

»Elevtallet i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin må ikke ved skoleårets begyndelse overstige 26. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal på de i 1. pkt. nævnte klassetrin, dog ikke over 28.«

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

2. § 17. stk. 1, 1. og 2. pkt., der bliver stk. 2, ændres »i grundskolens klasser« til: »på 3.-9. klassetrin «.

3. I § 25, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 17, stk. 1«: »og 2«.